

Comisia Națională a Valorilor Mobiliare

“Ghidul acționarului” este o ediție, care are drept scop familiarizarea acționarului într-un mod accesibil cu noțiunile de bază referitoare la societatea pe acțiuni, organele de conducere ale societății, plata dividendelor, drepturile acționarilor, tranzacționarea acțiunilor.

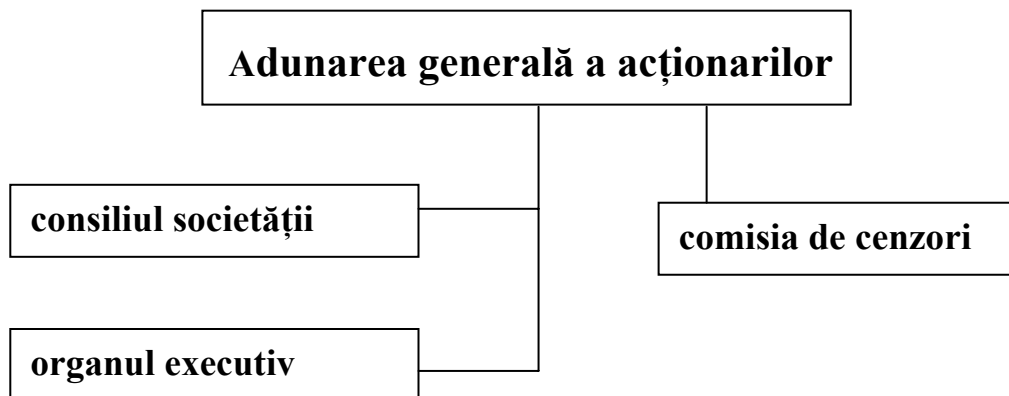
Pentru a vă ghida posibilitățile administrării patrimoniului, materializat în formă de acțiuni, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare vă invită spre a cunoaște cele expuse în continuare.

SOCIETATEA PE ACȚIUNI

SOCIETATE PE ACȚIUNI este societatea comercială al cărei capital social este împărțit în acțiuni.

CAPITALUL SOCIAL AL SOCIETĂȚII se constituie din valoarea aporturilor primite ca plată pentru acțiuni și este egal cu valoarea nominală a acțiunilor plasate.

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ A SOCIETĂȚII PE ACȚIUNI

Adunarea generală este organul suprem de conducere al societății și se ține cel puțin o dată pe an. Adunările generale ale acționarilor pot fi ordinare sau extraordinare și se pot ține cu prezența acționarilor, prin corespondență (votarea are loc prin intermediul buletinelor de vot expediate acționarilor) sau sub formă mixtă (atât cu prezența acționarilor, cât și prin corespondență).

Persoanele, care convoacă adunarea generală a acționarilor, urmează să informeze despre ținerea adunării generale prin expedierea unui aviz fiecărui acționar, reprezentantului lui legal sau deținătorului nominal de acțiuni pe adresa indicată în lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală și prin publicarea acestuia în organul de presă indicat în statutul societății.

Important! Acționarul urmează să informeze persoana care ține registrul acționarilor despre toate schimbările din datele sale, introduse în registru, inclusiv modificarea adresei.

Atenție! În cazul în care nu ați fost înștiințat, în modul stabilit, despre data, ora și locul ținerii adunării generale sunteți în drept să atacați în justiție hotărârea luată de adunarea generală a acționarilor.

Consiliul societății este organul care reprezintă interesele acționarilor în perioada dintre adunările generale și, în limitele atribuțiilor sale, efectuează conducerea și controlul societății.

Membrii consiliului societății se aleg de adunarea generală a acționarilor.

Numărul membrilor consiliului societății nu poate fi mai mic de 3 persoane. În societatea cu un număr de acționari și deținători nominali de acțiuni mai mare de 50, consiliul societății va avea cel puțin 5 membri.

Organul executiv asigură îndeplinirea hotărârilor adunării generale a acționarilor și a deciziilor consiliului societății.

Organul executiv al societății dirijează întreaga activitate a societății, cu excepția chestiunilor ce țin de competența adunării generale a acționarilor și a consiliului societății.

Comisia de cenzori este organul, care exercită controlul activității economico – financiare a societății și se subordonează numai adunării generale a acționarilor.

Membri ai comisiei de cenzori pot fi atât acționarii societății, cât și alte persoane. Comisia de cenzori se alege pe un termen de la 2 la 5 ani.

ACȚIONARUL este persoana care este proprietară a unei sau a mai multor acțiuni ale societății pe acțiuni. **ACȚIUNEA** este o valoare mobilă, care atestă dreptul proprietarului (acționarului) de a participa la conducerea societății, de a primi dividende, precum și o parte din bunurile societății, în cazul lichidării acesteia.

Achizitorul de acțiuni se investește cu dreptul de proprietate asupra lor din momentul înscrierii respective în registrul acționarilor sau în documentația de evidență a deținătorului nominal al valorilor mobiliare. Documentul care confirmă dreptul de proprietate asupra acțiunilor este extrasul din registrul acționarilor, eliberat de registratorul independent al societății.

DREPTURILE ESENȚIALE ALE ACȚIONARULUI:

Dreptul de a participa la adunările generale ale acționarilor

Acționarul are dreptul să participe la adunarea generală personal sau prin intermediul reprezentantului său autorizat.

Atenție! Membrii organului executiv și membrii comisiei de cenzori nu pot fi reprezentanți ai acționarului.

Reprezentarea acționarului și transmiterea împuternicirilor sale altei persoane se efectuează în baza procurii.

Procura de reprezentare a acționarului la adunarea generală trebuie să conțină date cu privire la acționar și reprezentantul său, precum și împuternicirile conferite.

Procura poate fi autentificată de notar sau de administrația organizației de la locul de muncă, de studii sau de trai al acționarului, iar pentru pensionari – de organul de asistență socială de la locul de trai.

Termenul de valabilitate a procurii este de cel mult 3 ani. Dacă termenul nu este indicat în procură, ea este valabilă timp de un an de la data întocmirii.

Procura în care nu este indicată data întocmirii este nulă.

A acționarul are dreptul să-și schimbe reprezentantul său sau să refuze la serviciile acestuia la orice etapă de pregătire și de desfășurare a adunării generale.

Important! În scopul micșorării cheltuielilor de deplasare la adunarea generală a acționarilor, acționarii unei societăți, locuitori ai unei comune, se pot asocia și delega prin procură un singur reprezentant, care ar apăra interesele acestora în cadrul adunării.

Dreptul să aleagă și să fie ales în organele de conducere ale societății

Acționarii, care dețin cel puțin 5% din acțiunile cu drept de vot ale societății, sînt în drept să înainteze candidați pentru funcțiile de membri ai consiliului societății și ai comisiei de cenzori.

Dacă adunarea generală ordinară anuală se ține cu prezența acționarilor, acționarii menționați sunt în drept să prezinte, cu cel puțin 20 de zile pînă la data ținerii adunării generale ordinare anuale, cereri cu privire la propunerea de candidați pentru funcțiile de membri ai consiliului societății și ai comisiei de cenzori.

Dacă adunarea generală ordinară anuală a acționarilor se ține în formă mixtă, acționarii menționați sunt în drept să prezinte cererile cu privire la propunerea de candidați pentru funcțiile de membri ai consiliului societății și ai comisiei de cenzori numai pînă la data de 10 ianuarie a anului următor celui gestionar.

În cererea de înscriere a candidaților în lista candidaturilor pentru a fi supuse votului la adunarea generală a acționarilor, inclusiv în cazul propunerii candidaturii proprii, se indică numele și prenumele candidaților, alte date despre ei stabilite de legislația în vigoare, clasele și numărul de acțiuni care le aparțin, precum și numele și prenumele (denumirile) acționarilor care au prezentat cererea, clasele și numărul de acțiuni care le aparțin. La această cerere se anexează acordul în scris al fiecărui candidat. Cererea menționată va fi semnată de toate persoanele care au prezentat-o și înaintată consiliului societății.

Hotărîrea privind alegerea consiliului societății pe acțiuni cu un număr de acționari de peste 50 se adoptă prin vot cumulativ.

Hotărîrea privind alegerea membrilor comisiei de cenzori se adoptă cu 2/3 din voturile reprezentate la adunare.

Dreptul la informare

I. Dreptul de a lua cunoștință de materialele pentru ordinea de zi a adunării generale a acționarilor

Societatea este obligată să acorde acționarilor posibilitatea de a lua cunoștință de toate materialele pentru ordinea de zi a adunării generale a acționarilor cu cel puțin 10 zile înainte de ținerea ei.

Materialele ce urmează a fi prezentate acționarilor în cadrul pregătirii adunării generale anuale a acționarilor sunt:

a) lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală anuală a acționarilor;

b) darea de seamă financiară anuală a societății, darea de seamă anuală a consiliului societății și darea de seamă anuală a comisiei de cenzori a societății;

c) raportul comisiei de cenzori a societății și/sau actul de control și raportul organizației de audit, precum și actele de control și deciziile organelor de stat care au exercitat controlul asupra activității societății în anul gestionar;

d) datele despre candidații pentru funcțiile de membru al consiliului societății și membru al comisiei de cenzori a societății;

e) propunerile pentru modificarea și completarea statutului societății sau proiectul statutului în redacție nouă, precum și proiectele altor documente ce urmează a fi aprobate de adunarea generală;

f) datele despre proporțiile și prețurile medii ale tranzacțiilor înregistrate în registrul deținătorilor valorilor mobiliare ale societății pe fiecare lună a anului gestionar.

II. Dreptul de a lua cunoștință și a obține copii de pe documentele societății, accesul la care este prevăzut de lege, de statut și de regulamentele societății

Societatea este obligată, la cerere, să prezinte acționarilor pentru inițiere următoarele documente:

a) contractul de societate (declarația de constituire a societății), statutul societății și toate modificările și completările operate în ele;

b) certificatul de înregistrare de stat a societății;

c) regulamentele societății, toate modificările și completările operate în ele;

d) contractele cu registratorul, cu organizația gestionară și cu organizația de audit ale societății;

e) procesele-verbale ale adunărilor generale ale acționarilor și buletinele de vot;

f) procesele-verbale ale ședințelor consiliului societății;

g) lista membrilor consiliului societății, membrilor organului executiv și a celorlalte persoane cu funcții de răspundere ale societății;

h) lista persoanelor interesate, indicându-se datele prevăzute la art.85 alin.(2) al Legii privind societățile pe acțiuni;

i) prospectele de emisiune a valorilor mobiliare ale societății, toate modificările și completările operate în ele, precum și dările de seamă cu privire la totalurile emiterii valorilor mobiliare;

j) datele privind volumele lunare și prețurile medii ale tranzacțiilor înregistrate în registrul deținătorilor valorilor mobiliare ale societății;

k) dările de seamă financiare, statistice și de specialitate;

l) rapoartele comisiei de cenzori, actele de control și rapoartele organizației de audit, actele de control și hotărârile organelor de stat care au exercitat controlul asupra activității societății;

m) dările de seamă anuale ale consiliului societății și ale comisiei de cenzori a societății;

n) corespondența cu acționarii;

o) alte documente prevăzute de statutul sau de regulamentele societății.

Important! La cererea oricărui acționar societatea îi va prezenta, contra plată, extrase și copii de pe documentele menționate și de pe alte documente prevăzute de statutul și de regulamentele societății, cu excepția documentelor ce constituie obiectul unui secret de stat sau comercial. Cuantumul plății se stabilește de societate și nu poate depăși volumul cheltuielilor pentru prezentarea extraselor, efectuarea copiilor de pe documente și pentru expedierea lor.

III. Dezvăluirea informației de către societatea pe acțiuni

Societățile pe acțiuni, care după lege sunt obligate să dezvăluie informația despre activitatea sa, trebuie să publice pînă la data de 10 aprilie a anului ce urmează după anul de gestiune darea de seamă anuală în ziarul „Capital Market” sau organul de presă prevăzut de statutul societății.

Atenție ! Fondul de investiții este obligat să publice trimestrial darea de seamă financiară și darea de seamă specializată privind activitatea sa.

De asemenea, este obligatorie publicarea informației cu privire la evenimentele și acțiunile ce afectează activitatea financiar economică a societății.

Important! Acționarii trebuie să cunoască organul de presă în care societatea își dezvăluie informația, pentru a-l urmări și a se informa despre activitatea corporativă și economico-financiară a societății.

Dreptul de a primi dividende pe acțiunile deținute

Dividendul constituie cota-parte din profitul net al societății, care se repartizează între acționari în corespundere cu clasele și proporțional numărului de acțiuni care le aparțin.

Chestiunea privind achitarea dividendelor poate fi examinată numai în cazul înregistrării de către societatea pe acțiuni a profitului.

Hotărîrea cu privire la plata dividendelor anuale se ia de adunarea generală a acționarilor la propunerea consiliului societății, iar decizia cu privire la plata dividendelor intermediare se ia de consiliul societății.

Important! Dreptul acționarului de a-și ridica dividendele se păstrează timp de trei ani de la data anunțării lor.

Dreptul de a înstrăina acțiunile care îi aparțin, de a le pune în gaj sau în administrare fiduciară

Acționarul societății poate vinde acțiunile deținute prin intermediul bursei de valori. Cerința respectivă nu este obligatorie și acționarul poate înregistra tranzacția de vânzare-cumpărare direct la registratorul societății în următoarele cazuri:

- la schimbarea dreptului de proprietate asupra valorilor mobiliare în urma succesiunilor și moștenirilor;

- la vânzarea sau cumpărarea acțiunilor de către persoane fizice, în cazul în care volumul cumulat al acestor tranzacții, într-o perioadă de 12 luni, nu depășește 1% din totalul acțiunilor emise;
- la efectuarea actelor cu titlu gratuit;
- la efectuarea tranzacțiilor conform prevederilor art.27 al Legii privind societățile pe acțiuni.

MECANISMUL DERULĂRII TRANZACȚIILOR LA BURSA DE VALORI A MOLDOVEI ȘI PE PIAȚA EXTRABURSIERĂ

Tranzacțiile de vânzare – cumpărare a acțiunilor se pot efectua pe piața bursieră și pe piața extrabursieră.

Tranzacțiile bursiere se efectuează în cadrul Bursei de Valori a Moldovei prin intermediul participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare (brokeri/dealeri) în conformitate cu regulile bursiere.

Important! Pentru a efectua o tranzacție bursieră urmează să vă adresați unei companii de brokeri. La încheierea contractelor de servicii de brokeraj clienții achită comisionul brokerului (în dependență de prevederile contractului încheiat), taxa bursei, taxele pentru clearing și decontări (ale Depozitarului Național al Valorilor Mobiliare), precum și taxa prevăzută de legislație în mărime de 0,1% din valoarea tranzacției derulate.

Tranzacții pe piața extrabursieră a valorilor mobiliare

Transferul dreptului de proprietate asupra acțiunilor se efectuează prin intermediul dispoziției de transmitere. Dispoziția de transmitere se semnează de persoana înregistrată în registrul acționarilor sau de reprezentantul acesteia.

Important! Înainte de a semna dispoziția de transmitere, cereți de la registratorul independent sau de la broker (în scris), sau de la Bursa de Valori, să vi se prezinte date despre prețul mediu și ultimul preț de piață la acțiunile respective, înregistrate la bursă, sau consultați ziarul „Capital Market” unde veți găsi informația despre prețurile de piață formate.

Atenție! Semnarea dispoziției de transmitere se efectuează doar în cazul înstrăinării valorilor mobiliare sau transmiterii lor în deținere nominală brokerului cu scopul de a fi înstrăinate și nu în alte cazuri precum ar fi primirea dividendelor, etc.

Tranzacție extrabursieră de vânzare – cumpărare a valorilor mobiliare

În cazul tranzacției de vânzare – cumpărare, la registratorul independent se prezintă vânzătorul și cumpărătorul. Cumpărătorul prezintă dispoziția de transmitere și contractul de vânzare – cumpărare a valorilor mobiliare, dacă valoarea tranzacției depășește 1000 lei.

Important! Părțile în tranzacție, pentru înregistrarea dreptului de proprietate asupra valorilor mobiliare tranzacționate (pe piața extrabursieră, la registratorul societății), achită următoarele plăți și taxe: 2 lei + 0,1% de la valoarea contractului, dar nu mai mult de 50 lei de la fiecare parte implicată în tranzacție și taxa prevăzută de legislație în mărime de 0,5% de la valoarea tranzacției.

Tranzacție de moștenire a valorilor mobiliare

În cazul când dreptul de proprietate asupra acțiunilor este transmis prin succesiune, dispoziția de transmitere poate fi întocmită de moștenitorul (moștenitorii) persoanei

înregistrate decedate. Totodată, moștenitorul (moștenitorii) prezintă registratorului independent certificatul de moștenire.

Important! Pentru înregistrarea dreptului de proprietate asupra acțiunilor prin moștenire se încasează taxa în mărime de 3 lei.

Tranzacție de donație

Dacă dreptul de proprietate asupra valorilor mobiliare este transmis prin contractul de donație, dispoziția de transmitere poate fi semnată de beneficiarul contractului sau reprezentantul lui. Totodată, deținătorului registrului trebuie să i se prezinte contractul de donație autentificat notarial.

Important! Donatorul, în temeiul contractului de donație încheiat suportă următoarele cheltuieli: autentificarea contractului de donație la notar (depinde de valoarea tranzacției); înregistrarea dreptului de proprietate - 3 lei; achitarea taxei prevăzută de legislație (între rudele de gradul I, II, III în mărime de 0,1%, între persoane care nu sunt rude - în mărime de 2 % din valoarea contractului de donație).

După efectuarea procedurilor respective pe piața extrabursieră, registratorul verifică dispoziția de transmitere și documentele anexate și introduce modificările respective în registrul deținătorilor valorilor mobiliare.

Drepturi în apărarea intereselor acționarilor minoritari

I. Dreptul de a cere răscumpărarea acțiunilor care îi aparțin

Acționarul este în drept să ceară răscumpărarea acțiunilor care îi aparțin dacă:

a) nu i s-a permis, fără temei legal, să participe la adunarea generală a acționarilor la care s-a luat una din hotărârile: operarea în statutul societății a unor modificări ce limitează drepturile acționarilor, sau efectuarea de către societate a unei tranzacții de proporții, sau reorganizarea societății;

b) el a votat împotriva luării unor astfel de hotărâri și a cerut ca acest fapt să fie consemnat în procesul-verbal al adunării generale și în lista acționarilor care au dreptul să ceară răscumpărarea acțiunilor ce le aparțin.

Important! Răscumpărarea acțiunilor societății se efectuează la prețul lor de piață.

Termenul de depunere de către acționari a cererilor de răscumpărare a acțiunilor ce le aparțin se stabilește în statutul societății și va fi de cel puțin 2 luni de la data luării de adunarea generală a acționarilor a uneia din hotărârile nominalizate.

Acționarul nu este în drept să ceară răscumpărarea acțiunilor ce îi aparțin în cazul în care se ia hotărârea de lichidare a societății.

Atenție! Acționarii, care doresc să se retragă din societatea pe acțiuni, trebuie:

1. Să participe la adunarea generală a acționarilor în cazul în care în ordinea de zi este inclusă cel puțin una din chestiunile: efectuarea de către societate a unei tranzacții de proporții (de ex: realizarea imobilului sau contractarea unui împrumut în valoare de peste 25% din activele societății potrivit ultimului bilanț; efectuarea emisiei suplimentare de acțiuni în valoare de peste 25% din capitalul societății); sau reorganizarea societății;

2. Să se informeze referitor la prețul de piață al acțiunilor societății și, în cazul în care acesta le convine, să-și exprime votul „contra” pe chestiunile indicate mai sus cu mențiunea

respectivă în procesul – verbal al adunării și în lista acționarilor care au dreptul de a cere răscumpărarea.

II. Dreptul de a-și înstrăina acțiunile în cadrul ofertei tender desfășurată în mod obligatoriu de către acționarul majoritar al societății

Oferta tender efectuată obligatoriu de către acționarul majoritar (persoana care deține, individual sau împreună cu persoanele afiliate, mai mult de 50% din numărul total de acțiuni cu drept de vot ale societății) de multe ori este unica posibilitate pentru acționarii minoritari să-și vândă acțiunile pe care le dețin. În cadrul ofertei tender cumpărătorul (oferantul) publică oferta (informația privind condițiile de cumpărare) în ziarul „Capital Market” și înștiințează acționarii prin scrisori. În cazul în care prețul oferit convine acționarului, el urmează să se adreseze brokerului indicat în ofertă.

Atenție! Oferta tender obligatorie se efectuează de către acționarii majoritari o singură dată. Pentru a nu pierde posibilitatea de a realiza acțiunile în cadrul ofertei tender, este important ca acționarii să urmărească materialele referitoare la societate, publicate în presă și primite prin poștă.

Important! Până la efectuarea ofertei tender obligatorii, proprietarul a mai mult de 50% din acțiunile cu drept de vot ale societății, împreună cu persoanele sale afiliate, are dreptul la vot la adunarea generală a acționarilor în limita a 25% din acțiunile cu drept de vot ale societății.

Dreptul de a primi o parte din bunurile societății în cazul lichidării ei

La lichidarea societății bunurile rămase după achitarea cu creditorii se distribuie de către comisia de lichidare între acționari în următoarea ordine:

- a) în primul rând, se achită plățile pe acțiunile ce urmează a fi răscumpărate;
- b) în al doilea rând se plătesc dividendele pe acțiunile preferențiale anunțate, dar neplătite și valoarea de lichidare a acestor acțiuni;
- c) în al treilea rând, se achită plățile pe acțiunile ordinare.

Pe lângă drepturile nominalizate, **acționarii care dețin cel puțin 5% din acțiunile cu drept de vot ale societății** au dreptul:

- a) să introducă chestiuni în ordinea de zi a adunării generale anuale a acționarilor;
- b) să propună candidați pentru membrii consiliului societății și ai comisiei de cenzori;
- c) să adreseze instanței judecătorești cerere în vederea lichidării societății dacă, în cursul a două și mai multe adunări generale, acționarii nu au ales consiliul societății;
- d) să ceară convocarea ședinței extraordinare a consiliului societății.

Acționarii care dețin cel puțin 10% din acțiunile cu drept de vot ale societății, pe lângă drepturile prevăzute anterior au dreptul:

- a) să ceară stabilirea costului plasării acțiunilor societății, în temeiul raportului organizației de audit sau al altei organizații specializate ce nu este persoană afiliată a societății;
- b) să ceară efectuarea de controale extraordinare ale activității economico-financiare a societății;

c) să adreseze instanței judecătorești cerere de reparare a prejudiciului cauzat societății de persoanele cu funcții de răspundere în urma încălcării intenționate sau grave de către acestea a prevederilor legislației.

Actionarii care dețin cel puțin 25% din acțiunile cu drept de vot ale societății, pe lângă drepturile prevăzute anterior au dreptul să ceară convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor în modul stabilit Legea privind societățile pe acțiuni și de statutul societății.

Important! Pentru acționarii, a căror acțiuni (active) sunt administrate de către companiile fiduciare, este important de știut că:

- companiile fiduciare sînt obligați să informeze clientul despre situația contului acestuia nu mai rar decît odată pe an ;
- în cazul în care clientul nu este satisfăcut de modul de administrare a activelor sale, acesta poate să solicite rezilierea contractului de administrare fiduciară cu compania respectivă și, ca urmare, să devină acționar nemijlocit al societății pe acțiuni;
- cererea de reziliere a contractului trebuie adusă la cunoștința administratorului fiduciar cu cel puțin o lună înainte de data rezilierii contractului.